

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის
წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა)
დასაცავად 2022-2024 წლებში გასატარებელ ღონისძიებათა
სამოქმედო გეგმა

სარჩევი

1. შესავალი.....	2
2. სიტუაციის ანალიზი.....	6
3. სამოქმედო გეგმის მიზნები და ამოცანები.....	19
4. სამოქმედო გეგმის განხორციელების, მონიტორინგისა და შეფასების მექანიზმები	32
5. სამოქმედო გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების კალენდარი.....	34

1. შესავალი

გენდერული ნიშნით ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლა, მათ შორის, ძალადობის პრევენცია და მსხვერპლთა დაცვა, საქართველოს მთავრობისთვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული საკითხია. ბოლო წლების მანძილზე საქართველომ მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწია ამ მიმართულებით, რაც განპირობებული იყო მულტისექტორული მიდგომითა და მიზანმიმართული, საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით შემუშავებული პოლიტიკის განხორციელებით.

საქართველო ყველა იმ ძირითადი კონვენციის მონაწილე მხარეს წარმოადგენს, რომელიც ადგენს გენდერული უთანასწორობისა და ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის პრინციპებს. ჯერ კიდევ 1994 წელს საქართველო მიუერთდა გაეროს ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ (CEDAW) კონვენციას, რომელიც გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ იქნა მიღებული 1979 წელს. გარდა ამისა, 2014 წელს საქართველომ ხელი მოაწერა ევროპის საბჭოს კონვენციას „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ (ე.წ. სტამბოლის კონვენცია, 2011), რომლის რატიფიკაცია 2017 წლის აპრილში განხორციელდა. სტამბოლის კონვენციის რატიფიცირებას საქართველოში მოჰყვა მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო და ინსტიტუციური ცვლილებები. „ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის რეგულირების სფეროში მოექცა გენდერული ნიშნით ქალთა მიმართ ძალადობაზე რეაგირებისა და მსხვერპლთა დაცვის/დახმარების საკითხები. შესაბამისად, კანონის მოქმედების სფერომ მოიცვა არამარტო ოჯახის ფარგლები, არამედ, გენდერული ნიშნით ქალის მიმართ გამოვლენილი ძალადობა ოჯახის ფარგლებს გარეთაც, როგორც საზოგადოებრივ, ისე პირად ცხოვრებაში.

საერთაშორისო სტანდარტების და ნორმების ჰარმონიზების მიზნით, საქართველოს კანონმდებლობაში შევიდა ცვლილებები და გაჩნდა ახალი სამართლებრივი აქტები. საქართველოს კანონი ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების შესახებ მიღებულ იქნა ჯერ კიდევ 2006 წელს და ფუნდამენტურად განახლდა 2017 წელს. კანონის მიზნებს ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის გამოვლენის, აღკვეთისა და თავიდან აცილებისათვის ეფექტიანი საკანონმდებლო მექანიზმების შექმნა, მსხვერპლთა დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის საფუძვლების შემუშავება და ქალთა მიმართ ან/და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლა და პრევენცია წარმოადგენს.

გარდა საკანონმდებლო რეფორმებისა, მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერების

მიმართულებითაც. კერძოდ, 2010 წელს გენდერული თანასწორობის საბჭო საქართველოს პარლამენტის მუდმივმოქმედი ორგანო გახდა; 2013 წელს სახალხო დამცველის აპარატში შეიქმნა გენდერული თანასწორობის დეპარტამენტი, ხოლო საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში - პრემიერ-მინისტრის თანაშემწის თანამდებობა ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გენდერული თანასწორობის საკითხებში, რომელიც 2019 წელს უფრო გაძლიერდა პრემიერ-მინისტრის თანაშემწის სტატუსის მრჩეველის დონემდე ამაღლებით. აღმასრულებელ დონეზე, 2008 წლის დეკემბრიდან 2017 წლის ივნისამდე მოქმედებდა ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ღონისძიებათა განმახორციელებელი საუწყებოთაშორისო საბჭო, რომლის ძირითად ამოცანასაც ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, მისი თავიდან აცილების, მის წინააღმდეგ ბრძოლისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის სფეროში შესაბამისი სახელმწიფო ორგანოებისათვის განსაზღვრული ფუნქციების ეფექტიანად განხორციელებაში ხელის შეწყობა და მათი საქმიანობის კოორდინაცია იყო. აღნიშნული უწყებოთაშორისი საბჭო 2017 წლის ივნისიდან ჩაანაცვლა გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებოთაშორისმა კომისიამ (შემდგომში - უწყებოთაშორისი კომისია), რომელსაც სხვა ამოცანებთან ერთად, დაევალება გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებული ეროვნული სამოქმედო გეგმების შემუშავება, ეროვნული სამოქმედო გეგმების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი შესაბამისი უწყებების კოორდინაცია და მონიტორინგი. გარდა ამისა, უწყებოთაშორისი კომისია ასრულებს „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ (შემდგომში - სტამბოლის კონვენცია) სტამბოლის 2011 წლის 11 მაისის ევროპის საბჭოს კონვენციის მე-10 მუხლით გათვალისწინებული მაკოორდინირებელი ორგანოს როლს. იგი პასუხისმგებელია პოლიტიკის განვითარების კოორდინაციაზე სამართლებრივი ჩარჩოს განვითარების ჩათვლით, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისკენ მიმართული საქმიანობებისა და პროგრამების დაგეგმვაზე, განხორციელებაზე, მონიტორინგსა და შეფასებაზე. კომისია აღმასრულებელ ხელისუფლებაში გენდერული თანასწორობის ეროვნულ მექანიზმს წამოადგენს.¹

2014-2020 წლების ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნულ სტრატეგიაში ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრა ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიმართულებად არის აღიარებული და მიზნად ისახავს გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფას, ქალთა უფლებების დაცვას, ოჯახში ძალადობასთან ბრძოლასა და მისი შედეგების აღმოფხვრას. ამ მიზნის მისაღწევად, სტრატეგია რამდენიმე ამოცანას მოიცავს, მათ შორის, ქალთა მიმართ/ოჯახში ძალადობის სამართლებრივი მექანიზმების საერთაშორისო სტანდარტებთან ჰარმონიზაციას, ქალთა მიმართ/ ოჯახში ძალადობის საკითხების თაობაზე ცნობიერების ამაღლებას საჯარო მოხელეებსა და ფართო საზოგადოებაში და ძალადობის მსხვერპლთათვის სამართლებრივი დაცვის, ფსიქოლოგიური სერვისებისა და თავშესაფრების

¹ [Georgia, National-level Review of the Implementation of the BPfA Beijing +25.](#)

უზრუნველყოფას. აღნიშნული მიზნების მიღწევისათვის, საქართველოს მთავრობის მიერ, სტრატეგიის მოქმედების ვადების ფარგლებში, დამტკიცებული იქნა ადამიანის უფლებათა დაცვის 2014-2015 წლების; 2016-2017 წლების და 2018-2020 წლები სამოქმედო გეგმები.

საერთაშორისო და ეროვნული კანონმდებლობის პრაქტიკაში რეალიზების ხელშეწყობის მიზნით, საქართველოს მთავრობის მიერ, 2008 წლიდან რეგულარულად ხდება „ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა“ ეროვნულ სამოქმედო გეგმების მიღება და განხორციელება (2007-2008 წწ.; 2009-2010 წწ.; 2011-2012 წწ.; 2013-2015 წწ.; 2016-2017 წწ.; 2018-2020 წწ. სამოქმედო გეგმები). ამასთან, აღსანიშნავია რომ „ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა 2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმა“ რომელიც თავის მხრივ შესაბამისობაშია მდგრადი განვითარების მეხუთე მიზანთან, CEDAW-სა და „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ ევროპის საბჭოს 2011 წლის კონვენციის (სტამბოლის კონვენცია) სტამბოლის კონვენციასთან.

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა 2022-2024 წლების სამოქმედო გეგმა ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის საკითხებთან დაკავშირებული სამართლებრივი ჩარჩოს, შესაბამისი სერვისის უზრუნველყოფისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაზე მიმართული ღონისძიებების გაუმჯობესებას ემსახურება.² აღსანიშნავია, რომ სამოქმედო გეგმის სფეროების, მიზნების და ამოცანების ფორმულირებისას, მხედველობაში იქნა მიღებული „ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ“ ევროპის საბჭოს ძირითადი პრინციპები.

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა სამოქმედო გეგმის (შემდგომში ეროვნული სამოქმედო გეგმა) 2022-2024 წლებისათვის აერთიანებს მოქმედების 4 სფეროს: პირველი სფერო მოიცავს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციის საკითხებს; მე-2 სფერო ეხება ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერისათვის აუცილებელ ღონისძიებებს; მე-3 სფეროში

²გაეროს ქალთა ორგანიზაცია, *ქვეყნის გენდერული თანასწორობის პროფილი* (2020). ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://georgia.unwomen.org/sites/default/files/2022-04/Country%20Gender%20Equality%20Profile%20GEO.pdf>

გათვალისწინებულია ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთის ზომები; ხოლო მე-4 სფერო ინტეგრირებული პოლიტიკის და მონაცემების შეგროვების საკითხებს ფარავს.

საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 12 ივნისის № 286 დადგენილების თანახმად, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა სამოქმედო გეგმის შემუშავებაზე პასუხისმგებელ ორგანოს წარმოადგენს გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისია. გარდა ამისა, კომისიის კომპეტენციაში შედის სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგი და პერიოდული ანგარიშგება (გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისიის დებულების მე-4 მუხლი).

2022-2024 წლების სამოქმედო გეგმის შემუშავების პროცესს კოორდინაციას უწევდა საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის ადამიანის უფლებათა სამდივნო და პრემიერ-მინისტრის მრჩეველი ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებში. სამუშაო პროცესი წარიმართა ინკლუზიურად, რაც გამოიხატა სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართულობაში მუშაობის საწყის ეტაპზევე. მუშაობის პროცესში, რომელიც რამდენიმე ვირტუალურ და ფიზიკურ შეხვედრას მოიცავდა, აქტიურად იყვნენ ჩართულები როგორც დარგობრივი სამინისტროები და მუნიციპალიტეტები, ისე ადგილობრივი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, სახალხო დამცველის აპარატი, ექსპერტები და სხვა დაინტერესებული პირები. სამუშაო ჯგუფის წევრების უშუალო მონაწილეობით და კონტრიბუციით იდენტიფიცირდა თემატური პრობლემები, პრობლემების გამომწვევი მიზეზები და უარყოფითი შედეგები. სამოქმედო გეგმის პირველადი სამუშაო ვერსია უკუკავშირის მიღების მიზნით გაზიარდა არასამთავრობო სექტორსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან. რელევანტური შენიშვნები და მოსაზრებები კი თემატურად აისახა საბოლოო დოკუმენტში.

სამუშაო შეხვედრის პარალელურად, სამდივნოს მიერ შესწავლილი იქნა ევროპის საბჭოს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებებზე მომუშავე ექსპერტთა ჯგუფის GREVIO-ს ანგარიშები და უცხო ქვეყნების ეროვნული სამოქმედო გეგმების საუკეთესო პრაქტიკები.

სამოქმედო გეგმა შესაბამისობაშია „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის № 629 დადგენილების სტანდარტებთან. ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა სამოქმედო

გეგმა განსაზღვრავს სექტორულ პრიორიტეტებს, კონკრეტულ საქმიანობებს, რაც აუცილებელია მიზნებისა და ამოცანების შესასრულებლად, მათი შედეგების ინდიკატორებს, პასუხისმგებელ და პარტნიორ უწყებათა წრეს, შესრულების ვადებს, ბიუჯეტსა და დაფინანსების წყაროს; ამავე დადგენილების საფუძველზე, სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგსა და შეფასებაზე პასუხისმგებელია ადამიანის უფლებათა სამდივნო.

უნდა აღინიშნოს, რომ ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა სამოქმედო გეგმა ეხმიანება მდგრადი განვითარების (SDG) მე-5 და მე-16 მიზნებს. გარდა ამისა, სამოქმედო გეგმა შეესაბამება 2021-2024 წლების სამთავრობო პროგრამაში („ევროპული სახელმწიფოს მშენებლობისათვის“) გაწერილ პრიორიტეტსაც გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობის თითოეულ ფაქტზე სწრაფი და ქმედითი რეაგირების შესახებ.

2. სიტუაციის ანალიზი

მიუხედავად საკანონმდებლო თუ აღმასრულებელ დონეზე განხორციელებული არაერთი ცვლილებისა და მნიშვნელოვანი რეფორმებისა, ოჯახში ძალადობა და ქალთა მიმართ ძალადობა სახელმწიფოსთვის კვლავ რჩება ერთ-ერთი მნიშვნელოვან გამოწვევად.

ახალი კორონა ვირუსის პანდემიის გამო შეფერხდა ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა ეროვნული სამოქმედო გეგმის (შემდგომში - სამოქმედო გეგმა) განახლება 2021 წლისათვის. სამოქმედო გეგმის ღონისძიებები, რომლებიც უნდა განხორციელდეს 2022-2024 წლებში, სახელმწიფოს პრიორიტეტად სახავს ქალთა მიმართ/ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრას, ძალადობის პრევენციას და მსხვერპლთა დაცვას. ამასთან, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ეროვნული სამოქმედო გეგმის მიზნები, ამოცანები და აქტივობები, რომლებიც ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის მიმართულებით სამართლებრივი ჩარჩოსა და შესაბამისი სერვისის უზრუნველყოფის შემდგომი გაუმჯობესებისა და საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლებას ემსახურება, მდგრადი განვითარების მეხუთე და მეთექვსმეტე მიზნების, ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ კონვენციის (CEDAW) და სტამბოლის კონვენციის საფუძველზე შემუშავდა.

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, პრევენციისა და მსხვერპლთა დაცვის/დახმარების მიმართულებით დღეს არსებული პრობლემების იდენტიფიცირების, მისი მასშტაბისა და მიზეზების დადგენის მიზნით გამოყენებულ იქნა „**პრობლემის ხის**“ მეთოდი, რომელიც დაეფუძნა ბოლო წლებში ჩატარებულ კვლევებს, საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესრულების ანგარიშებს, ამ ანგარიშებთან დაკავშირებით მიღებულ რეკომენდაციებს, საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშებსა (მათ შორის, სპეციალურ ანგარიშებს) და სხვა თემატურ ანგარიშებსა და რეკომენდაციებს, რომელთა განხილვის შემდგომაც იდენტიფიცირდა ქვემოთ მოცემული (მტკიცებულებებზე დაფუძნებული) პრობლემები, პრობლემების გამომწვევი ფაქტორები და უარყოფითი შედეგები, ხოლო პრობლემების გადაჭრის მიზნით შემუშავდა სამოქმედო გეგმის პროექტი.

სამოქმედო გეგმის პროექტის შემუშავებისას განხილულ იქნა შემდეგი ანგარიშები და რეკომენდაციები:

- ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა 2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმის ანგარიშები;
- ქალთა მიმართ ძალადობის, ძალადობის მიზეზებისა და შედეგების შესახებ გაეროს სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში საქართველოში ვიზიტის შესახებ;
- ქვეყნის გენდერული თანასწორობის პროფილი, გაეროს ქალთა ორგანიზაცია 2021;
- სტამბოლის კონვენციის განმარტებითი ანგარიში;
- ქალთა მიმართ დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ გაეროს კონვენციის კომიტეტის საკითხთა ჩამონათვალი საქართველოს მე-6 პერიოდულ ანგარიშთან მიმართებით;
- უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვის სამუშაო ჯგუფის დასკვნები და რეკომენდაციები, გაერთიანებული ერების გენერალური ასამბლეა, 29 იანვარი 2021 წელი;
- თანასწორობის თაობაზე ფორუმის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების მიმოხილვა;
- სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიში "საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ";
- საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიში - "ოჯახში ძალადობისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა მომსახურების დაწესებულებების მონიტორინგის ანგარიში";
- სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიში "საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ";
- სახალხო დამცველის 2018 წლის ანგარიში "საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ";
- თავშესაფრის მომსახურების მიმწოდებელ პროფესიონალთა/თანამშრომელთა რეკომენდაციები;

- ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა რეკომენდაციები.

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენცია

საზოგადოების სტერეოტიპული დამოკიდებულება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობისადმი

მიუხედავად იმისა, რომ ქვეყანაში საკმაოდ აქტიურად მიმდინარეობს ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებული აქტივობები, რის შედეგადაც შემცირებულია გენდერულ უთანასწორობასთან დაკავშირებული სტერეოტიპები, ბოლო პერიოდში ჩატარებული კვლევები აჩვენებს, რომ გენდერული როლების არასწორი აღქმა და დამოკიდებულებები ჯერ კიდევ ფართოდ არის გავრცელებული საზოგადოებაში. წლების განმავლობაში ითვლება, რომ სახლი ქალის სივრცე და კომპეტენციაა, ხოლო კაცს პოლიტიკასა და ზოგადად პროფესიულ არენაზე უფრო ეხერხება საკუთარი თავის წარმოჩენა და წარმატების მიღწევა.

ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის საკითხებთან დაკავშირებული მასშტაბური კვლევები საქართველოში ტარდება დროის დიდი ინტერვალებით. შესაბამისად, რთულია მიმიდნარე დინამიკაში დავაკვირდეთ კვლევების მიგნებების ცვლილებებს. თუმცა, აუცილებელია აღინიშნოს, რომ სახელმწიფო უწყებების და სამოქალაქო სექტორის მიერ განხორციელებული ძალისხმევის შედეგად, სახეზე გვაქვს მიგნებების ტენდენციების პოზიტიური ცვლილებები.

ბოლო ათწლეულში ჩატარებული ყველაზე მასშტაბური „ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017“³ გვაჩვენებს, რომ სტერეოტიპულ დამოკიდებულებასთან ერთად, მოსახლეობაში ქალთა მიმართ ძალადობასთან დაკავშირებით მაღალი მიმდებლობა აღინიშნება. გამოკითხულთა შორის ქალების თითქმის ერთ მეოთხედსა (22%) და კაცების ერთ მესამედს (31%) მიაჩნია, რომ გარკვეულ გარემოებებში ცოლის ცემა გამართლებულია⁴.

³ [ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017.](#)

⁴ [ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017.](#)

ბოლო წლების მანძილზე, სახეზე გვაქვს მსხვერპლ ქალთა მიერ მსხვერპლთა მხარდამჭერი სერვისებისადმი მიმართვის დადებითი ტენდენცია. თუმცა, საყურადღებოა ბოლოდროინდელი კვლევის მიგნებები, რომელიც მიუთითებს სახელმწიფო სერვისების შესახებ ცნობადობის არადამაკმაყოფილებელ მაჩვენებელზე⁵. კვლევა მოწმობს, რომ გამოკითხულთა 88%-სთვის ცნობილია პოლიციის სამსახურების მანდატის შესახებ, ხოლო 57%-მა იცის, როგორ დაუკავშირდეს ცხელი ხაზის სამსახურებს. გაცილებით მცირე რაოდენობისთვისაა ცნობილი ფსიქოლოგიური დახმარების შესაძლებლობის (38%) და კრიზისული ცენტრის შესახებ. მცირედი განსხვავებაა ქალებისა და კაცების ინფორმირებულობას შორის ოჯახში ძალადობის მსხვერპლების დასახმარებლად არსებული მომსახურებების თაობაზე. კაცებთან შედარებით (36%), ქალების მეტი წილია (40%) ინფორმირებული ფსიქოლოგიური მომსახურების არსებობის შესახებ. ასევე, ქალებზე (32%) უფრო ნაკლებმა კაცმა (27%) იცის, როგორ მოიძიოს თავშესაფარი და კრიზისული ცენტრები ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის.

ძალადობრივი დამოკიდებულებებისა და ქცევის კორექციის პროგრამების ხელმისაწვდომობა, მათ შორის, პანდემიის პერიოდში

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის გამეორების პრევენციისთვის მნიშვნელოვანია მოძალადე პირებისთვის ძალადობრივი დამოკიდებულებებისა და ქცევის კორექციის სპეციალური პროგრამების მიწოდება. ამ მიზნით, ჯერ კიდევ 2015 წელს, გაეროს ქალთა ორგანიზაციის მხარდაჭერითა და სსიპ დანაშაულის პრევენციის, არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ეროვნული სააგენტოს (შემდეგში - პრობაციის სააგენტო) ჩართულობით შემუშავდა და დაინერგა პროგრამა- „ძალადობრივი დამოკიდებულებისა და ქცევის შეცვლაზე ორიენტირებული სწავლების კურსი“. აღნიშნული კურსი იუსტიციის სამინისტროს პრობაციის სააგენტოს სისტემის ფარგლებში ხორციელდება 2016 წლიდან. გაეროს ქალთა ორგანიზაციის და ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების (მდექი; საია), პრობაციისა და პენიტენციური სამსახურის ფსიქოლოგების აქტიური ჩართულობით სასწავლო კურსი 2018 წელს გადაიხედა, დაიხვეწა და დაინერგა პრობაციის სააგენტოს სისტემის ფარგლებში, საქართველოს ყველა ცენტრალურ რეგიონში. ასევე, 2019 წელს პილოტირდა ორ პენიტენციურ დაწესებულებაში (№ 16 და № 17 დაწესებულება). სასწავლო კურსის ყველა პენიტენციურ დაწესებულებაში დასაწერად 2021 წელს ფასილიტატორად გადამზადდა პენიტენციური სისტემის 26 ფსიქოლოგი და სოციალური მუშაკი. 2022 წელს დაიწყო პროგრამის დანერგვა 8 პენიტენციურ დაწესებულებაში (№ 2, № 6, № 8, № 10, № 12, № 15, № 16 და № 17). სასწავლო პროგრამა ეფუძნება გენდერული ნიშნით მოძალადეების რეაბილიტაციისთვის ინტერვენციის

⁵ UN Women, UNDP, UNFPA, [საქართველოში COVID-19-ით გამოწვეული სიცოცხლის სწრაფი გენდერული შეფასება](#) 2021.

ესპანურ პროგრამას (PRIA და PRIA MA).მისი მიზანია სხვადასხვა ტიპის ძალადობრივი ქცევის შემცირება/აღკვეთა, სექსისტური და დისკრიმინაციული ქცევის მოდიფიკაცია და რეციდივის პრევენცია. ამასთანავე, პროგრამა ძალადობრივი ისტორიის მქონე მოძალადეებს ეხმარება ძალადობის გენდერული ასპექტების გააზრებაში, კონფლიქტის გადაჭრის ახალი უნარების დაუფლებაში, თანასწორობისა და პარტნიორულ ურთიერთობებში პატივისცემის საფუძველზე, ქცევითი ნორმების განვითარებაში. პენიტენციურ და პრობაციის სისტემებში შემუშავებულია „ძალადობრივი დამოკიდებულებისა და ქცევის შეცვლაზე ორიენტირებული სწავლების კურსი“-ის შუალედური შეფასების ინსტრუმენტები, რაც გულისხმობს, პროგრამის დასრულების შემდეგ მონიტორინგზე მყოფი ბენეფიციარის შეფასებას, თუ რამდენად შეინარჩუნა პროგრამის შედეგად მიღებული ცოდნა და პრაქტიკული უნარები. 2018 წელს პროგრამაში 125-მა პრობაციონერმა მიიღო მონაწილეობა და 2019 წელს 151-მა პრობაციონერმა და 10-მა მსჯავრდებულმა⁶ 2020-2021 წლებში კი 157-მა პრობაციონერმა მნიშვნელოვანია, რომ პროგრამაში ჩართულ პირთა რიცხვი გაიზარდოს. პროგრამის მიწოდება შეფერხდა პანდემიის პერიოდში, რადგან არ იყო მორგებული ონლაინ სწავლებისთვის და ასევე, პენიტენციური სისტემის სპეციფიკის გათვალისწინებით. პენიტენციურ დაწესებულებაში მოთავსებისთანავე, ჩადენილი დანაშაულის ხასიათიდან გამომდინარე, მსჯავრდებული ექვემდებარება ქცევის კორექციის პროგრამის გავლას. აღსრულების თვალსაზრისით, გამოწვევად რჩება მსჯავრდებულთა კურსებში ჩართვის საკითხი. შესაბამისად, კურსებში უმეტესად ერთვება ის მსჯავრდებული, რომელიც ნებაყოფლობით გამოხატავს სურვილს, რომ გახდეს ქცევის კორექციის პროგრამის ბენეფიციარი.

უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოთ ნახსენები გამოწვევების საპასუხოდ, მსჯავრდებულთა ქცევის კორექციის პროგრამებში ჩართულობის მოტივაციის გაზრდის მიზნით პენიტენციურ სამსახურში დაწყებულია მუშაობა კრედიტების სისტემაზე, რომელიც გულისხმობს „კარგი დროის“ გამომუშავებას პროგრამებში ჩართულობის მოტივაციის ასამაღლებლად. კერძოდ, თუ მსჯავრდებული ჩაერთვება ქცევის კორექციის კურსში, დაგროვილი კრედიტების შესაბამისად, შესაძლებელი იქნება თავისუფლების აღკვეთის ვადის შემცირება. ჯერჯერობით, შემუშავების ეტაპზეა კრედიტების სისტემა. პროექტის ფინანსურ და ექსპერტულ მხარდაჭერას ახორციელებს აშშ-ს საელჩოს სახელმწიფო ანტინარკოტიკული და სამართალდამცავ ორგანოებთან თანამშრომლობის ბიურო (INL).

ამდენად, როგორც კვლევებითაც დასტურდება და სიტუაციის ანალიზით ვლინდება, იდენტიფიცირებულია არსებული პრობლემა, **პრობლემის გამომწვევი ფაქტორები და უარყოფითი შედეგები**. კვლავ პრობლემას წარმოადგენს საზოგადოების სტერეოტიპული დამოკიდებულება გენდერული როლებისადმი და შემწყნარებლობა ძალადობისადმი. აღნიშნული პრობლემის ერთ-ერთი გამომწვევი მიზეზია დაბალი ცნობიერება ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე, რაც უარყოფითი შედეგის სახით იწვევს

⁶ [REPORT OF THE GOVERNMENT OF GEORGIA ON THE IMPLEMENTATION OF THE COUNCIL OF EUROPE CONVENTION ON PREVENTING AND COMBATING VIOLENCE AGAINST WOMEN AND DOMESTIC VIOLENCE \(ISTANBUL CONVENTION\)](#) გვ 41.

ძალადობის წახალისებას. ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მიმართ საზოგადოების მიმღებლობის მაჩვენებლების შესამცირებლად და სამართლებრივი დაცვის მექანიზმებისა და მომსახურებებზე ინფორმირებულობის დონის გასაზრდელად საჭიროა მთელი რიგი აქტივობების განხორციელება. როგორც აღინიშნა, გამოწვევას წარმოადგენს ასევე, მსჯავრდებულ მოძალადეთა უპირობო ჩართვა ქცევის კორექციის პროგრამაში და შესაბამისად ძალადობის განმეორების/რეციდივის რისკის თავიდან აცილება.

არსებულ სტერეოტიპებთან ბრძოლის მიზნით, მნიშვნელოვანია ცნობიერების ასამაღლებელი და მიზნობრივი ღონისძიებების პერმანენტულად განხორციელება და მდგრადობის უზრუნველყოფა. ასევე, ძალადობრივი დამოკიდებულებებისა და ქცევის კორექციის პროგრამების იმგვარად განვითარება, რომ შესაძლებელი იყოს მიწოდება სხვადასხვა სიტუაციაში, მათ შორის, საგანგებო მდგომარეობისას.

ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და დახმარება

მსხვერპლთა მომსახურებების ინდივიდუალური მიდგომის და მასშტაბურობის სიმცირე

საქართველოს მთავრობა საერთაშორისო და ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ერთად აქტიურად მუშაობს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის დაძლევაზე/შემცირებაზე და ძალადობის მსხვერპლთა დახმარებისა თუ მხარდაჭერის მომსახურებების განვითარებაზე. დღეის მდგომარეობით სსიპ სახელმწიფო ზრუნვისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დახმარების სააგენტოს ფარგლებში მოქმედებს 5 თავშესაფარი და 5 კრიზისული ცენტრი და ფუნქციონირებს საკონსულტაციო უფასო ცხელი ხაზი.

თავშესაფარში განთავსებულ პირთა უმეტესობა მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების წინაშე დგას. შესაბამისად, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ბენეფიციართა ეკონომიკური გაძლიერება, მათი დასაქმების მხარდაჭერის მიმართულებით. ასევე საყურადღებო ფაქტორს წარმოადგენს სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთათვის სპეციალიზებული მომსახურებების ნაკლებობა.⁷ საგულისხმოა, რომ გამოწვევად რჩება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებისა (თავშესაფრებში) და სოფლად მცხოვრები ადამიანებისთვის (კრიზისული ცენტრებში) სპეციფიკაზე მორგებული სერვისის მიწოდება.⁸ ასევე, სერვისის მიწოდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე ადამიანებისთვის.⁹

მსხვერპლთა/დაზარალებულთათვის სახელმწიფოს მიერ კონპენსაციის გაცემა წარმოადგენს სახელმწიფო ვალდებულებას, რომელიც ქვეყანამ იკისრა სტამბოლის კონვენციის რატიფიცირებით, აღნიშნული ვალდებულების შესრულება შეუძლებელია სპეციალური მარეგულირებელი ნორმატიული ბაზის არსებობის გარეშე. შესაბამისად, სახელმწიფომ უნდა შეიმუშაოს კომპენსაციის ოდენობის განსაზღვრისა და გაცემის წესი. წესის რეალიზება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლების უფლებრივ და სოციალურ მდგომარეობას მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს.

ძალადობის მსხვერპლთა დროული გამოვლენისა და კოორდინირებული რეაგირების მარეგულირებელი ნორმატიული საფუძვლების არ არსებობა, კვლავ გამოწვევას წარმოადგენს. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია გაგრძელდეს მუშაობა ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა გამოვლენის, მათი დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის ეროვნული რეფერირების პროცედურების (ეროვნული რეფერალური მექანიზმი) პროექტის შემუშავებაზე და დამტკიცებაზე.

მსხვერპლთათვის ინდივიდუალურ მიდგომებზე მორგებული მომსახურების მიწოდების, სერვისების მასშტაბურობის გაზრდის მიზნით, მნიშვნელოვანია შესაბამისი მარეგულირებელი ბაზის არსებობა. თანამედროვე სტანდარტებთან დაახლოებისათვის მნიშვნელოვანია სარეაბილიტაციო ცენტრების მოწყობისათვის აუცილებელი მინიმალური სტანდარტების მარეგულირებელი ნორმატიული ბაზის დახვეწა.

⁷ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, გაეროს ქალთა ორგანიზაცია, *ეროვნული კვლევა საქართველოში ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ (2017)* <<https://www.geostat.ge/media/26061/National-VAW-Study-Report-ENG.pdf>>.

⁸ საქართველოს სახალხო დამცველი, *საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ (2020)*. ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://ombudsman.ge/res/docs/2021040110573948397.pdf>

⁹ იქვე

პანდემიამ და მისმა თანმდევემა შეზღუდვებმა ქალთა მიმართ ძალადობაზე /ოჯახში ძალადობაზე სახელმწიფოს რეაგირების ყველა ასპექტზე იმოქმედა. გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ქალთა მიმართ ძალადობის თვისებრივი კვლევა COVID-19-ის კონტექსტში¹⁰ გამოიკვეთა, რომ კომუნიკაციის ფორმის ცვლილებამ (ანუ დისტანციურ კომუნიკაციაზე გადასვლამ) დამატებითი დაბრკოლებები შეუქმნა მსხვერპლებს, სერვისის მიწოდებლები ონლაინ ფორმატში ხარისხიანი მომსახურების გაწევას ვერ ახერხებდნენ, ისევე, როგორც რთული აღმოჩნდა ბენეფიციარებისთვის სერვისების მიღება ინტერნეტზე და მაღალ ტექნოლოგიებზე წვდომის შეფერხების გამო. გამოვლინდა რომ სახელმწიფოს მიერ გატარებული სპეციალური პრევენციული ღონისძიებები არ იყო საკმარისი, მიუხედავად იმისა რომ მოქალაქეებთან დაიგზავნა მოკლე სატელეფონო ტექსტური შეტყობინებები ძალადობის ინციდენტების შესახებ შეტყობინების შესაძლო გზების შესახებ მეტად აქტიური პრევენციული კამპანიის ჩატარება იყო საჭირო. დაზარალებულებს დადგენილი Covid-19 შეზღუდვების გამო გაუჭირდათ სერვისებზე წვდომა, თუმცა ბენეფიციარებმა რომლებმაც მიმართვა შეძლეს, კმაყოფილები იყვნენ მომსახურებით. მნიშვნელოვანია, აღინიშნოს, რომ სერვისის მიღებამდე დაზარალებულებმა თავშესაფრებისა და კრიზისული ცენტრების შესახებ არაფერი იცოდნენ. ასევე, დისტანციური კონსულტაციები ისეთი ეფექტური არ აღმოჩნდა, როგორც პირისპირ შეხვედრები. დისტანციურ მუშაობაზე გადასვლასთან ერთად, ბევრი აქტივობა, რომელიც ქალთა შესაძლებლობების გაძლიერებაზე იყო მიმართული, საერთოდ გაუქმდა.

მსხვერპლთა ამოცნობისა და დოკუმენტირების საკითხების მიმართ არასაკმარისი ცოდნა

გამოწვევას წარმოადგენს ჯანდაცვის მუშაკების მიერ ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა ამოცნობის, ფაქტებზე სათანადო რეაგირებისა და დოკუმენტირების საკითხები. მიუხედავად იმისა, რომ ამ მიმართულებით სამართლებრივი ბაზა მოწესრიგდა და სატრენინგო ონლაინ მოდულიც მომზადდა, საჭიროა ჯანდაცვის მუშაკების მიერ აღნიშნული ტრენინგ მოდულით მომზადების საკითხზე სათანადო ყურადღება და ძალისხმევის გაგრძელება.

ბოლო წლების მანძილზე მნიშვნელოვნად იცვლება და ვითარდება ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის მექანიზმები, ინერგება ახალი ინსტრუმენტები (რისკის შეფასების მექანიზმი, ელექტრონული მონიტორინგი, უფასო იურიდიული მომსახურება და სხვა), როგორც სამართლებრივ სივრცეში, ასევე მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების სფეროში. შესაბამისად, გამოწვევას წარმოადგენს აღნიშნული საკითხების შესახებ დროული და სიღრმისეული ცოდნის მიწოდება სხვადასხვა პროფესიონალებისადმი.

¹⁰ [UN Women, 2020 წლის ქალთა მიმართ ძალადობის თვისებრივი კვლევა COVID-19-ის კონტექსტში.](#)

შესაბამისად, მნიშვნელოვანია ინფორმირების დონის ამაღლებისთვის გაგრძელდეს გადამზადების კურსები და სხვადასხვა ტიპის საგანმანათლებლო ღონისძიებები.

სიტუაციის ანალიზის შედეგად გამოვლინდა პრობლემების გამომწვევი ფაქტორები და უარყოფითი შედეგები. მონიტორინგის¹¹ ფარგლებში გამოკვეთილია აღნიშნული პრობლემების გამომწვევი ფაქტორები, რაც უკავშირდება მსხვერპლთა ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის ეფექტურობას, საგანმანათლებლო და დასაქმების პროგრამების მასშტაბურობას, ისევე, როგორც ბენეფიციართა მხარდაჭერის ნაკლებობას თავშესაფრის დატოვების შემდეგ. ამას გარდა, მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს პანდემიის გამო, სხვადასხვა ღონისძიებების შეზღუდულად განხორციელება და შესაბამისად, ნაკლებ ეფექტური შედეგები. გარდა ამისა, პრობლემის გამომწვევ ფაქტორად გვევლინება მომსახურების მიმწოდებელთა არასაკმარისი ცოდნა არსებული სამართლებრივი მექანიზმებისა და მხარდამჭერი სერვისების შესახებ.

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის შემთხვევების აღკვეთა

ქალთა მიმართ ან/და ოჯახში ძალადობის საქმეების გამოძიების პროცესში, ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სირთულეს წარმოადგენს ამ დანაშაულების ლატენტურობა. გამოწვევად რჩება დანაშაულის მსხვერპლების მხრიდან დროული შეტყობინება და სამართალდამცავ უწყებებთან თანამშრომლობა, რაც თავის მხრივ, სამართალწარმოების ეტაპზე მტკიცებულებების შეგროვების პროცესში სირთულეებს ქმნის.

¹¹ [საქართველოს სახალხო დამცველის ოჯახში ძალადობისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა მომსახურების დაწესებულებების მონიტორინგის 2020 წლის ანგარიში გვ.7](#)

გენდერული ნიშნით ქალთა მიმართ ძალადობის იდენტიფიცირება მსოფლიოს ყველა ქვეყნისთვის გამოწვევას წარმოადგენს. სამართალდამცავთა მუდმივი გადამზადებისა და სპეციალიზაციის მიუხედავად, პრობლემად რჩება გენდერული ნიშნის მოტივის გამოვლენისთვის საკმარისი მტკიცებულებების მოპოვება. ასევე, გამოძიების ეტაპზე რთულია ოჯახური დანაშაულისა და ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე, სექსუალურ ძალადობაზე, საკმარისი მტკიცებულებების მოპოვება მოწმეთა და თვითმხილველთა ნაკლებობის ან/და პასიურობის გამო.

გენდერული და ოჯახური ნიშნით ქალთა მკვლელობები

მიუხედავად ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის და გენდერული თუ ოჯახური ნიშნით ქალთა მკვლელობების პრევენციის მიმართულებით გატარებული მნიშვნელოვანი სამუშაოებისა, კვლავ გამოწვევას წარმოადგენს ამ კატეგორიის დანაშაულების ელიმინაცია. საქართველოს პროკურატურის მონაცემების თანახმად, 2014-2022 წლებში ჩადენილია 186 ქალის მკვლელობა, ოჯახური ნიშნით - 92 ქალის მკვლელობა, ხოლო სხვა მოტივით - 94 ქალის მკვლელობა. ამავე პერიოდში ჩადენილია 129 ქალის მკვლელობის მცდელობა, მათ შორი ოჯახური ნიშნით -79 ქალის მკვლელობის მცდელობა, ხოლო სხვა მოტივით -50 ქალის მკვლელობის მცდელობა¹².

წლების მანძილზე განხორციელებულ შემთხვევათა უმრავლესობა ეჭვიანობის ნიადაგზე, ანდა ქცევის გაკონტროლებისა თუ მორჩილების მოთხოვნის მოტივით არის ჩადენილი. მკვლელთა უმრავლესობა ყოფილი ან მოქმედი პარტნიორი მამაკაცია, ხოლო მკვლელობათა გარკვეული წილი ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე მოდის.¹³

ძალადობის გამოვლენა, აღკვეთაზე მორეაგირე პროფესიონალთა კვალიფიკაციის ამაღლება

¹² https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02n72s9S9KSqCZ1eT3t16Fwy4WN3JUKft2dhjywAGXZexAaBjxc7xTSYfQv8qQhd6l&id=100064494740657

¹³ საქართველოს სახალხო დამცველი და გაეროს ერთობლივი პროგრამა „გენდერული თანასწორობისთვის“, *გემიციდის მონიტორინგის ანგარიში* (2019), გვ. 12. ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://ombudsman.ge/res/docs/2021061415064722095.pdf>

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთა საჭიროებს დროულ, კომპლექსურ და კომპეტენტურ მიდგომას. აღნიშნული მიდგომის განხორციელება შესაძლებელია, მხოლოდ მაღალკვალიფიციური, მგრძნობიარე და შესაბამისი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პროფესიონალებით. ბოლო წლების მანძილზე, საქართველოს სამართალდამცავ სტრუქტურებში უწყვეტად მიმდინარეობს სამართალდამცავთა და პროკურორთა გადამზადება. თუმცა დანაშაულის ლატენტურობისა და ტაბუირებული ხასიათიდან გამომდინარე, კვლავ საჭიროებად რჩება მორეაგირე უწყებების თანამშრომელთა პერმანენტული გადამზადება, მათთვის შესაბამისი სამართლებრივი ცოდნის, უნარ-ჩვევების და მგრძნობელობის შეძენა.

კვალიფიკაციის ზრდასთან ერთად, განსაკუთრებულ ძალისხმევას საჭიროებს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე რეაგირების მონიტორინგი, ხარვეზების გამოვლენა და მათი აღმოფხვრის მიზნით, შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვა/განხორციელება. აღნიშნული მიმართულებით მუშაობის დახვეწის მიზნით, შინაგან საქმეთა სამინისტროში და გენერალურ პროკურატურაში ფუნქციონირებს მონიტორინგის განმახორციელებელი სტრუქტურული ერთეულები. არსებითად მნიშვნელოვანია ამ სამსახურების მიერ, გაგრძელდეს და გაძლიერდეს მონიტორინგის წარმოება და სამართალდამცავთათვის შესაბამისი სარეკომენდაციო ხასიათის დოკუმენტების მომზადება.

განათლების სფეროში არსებული გამოწვევები

განათლება წარმოადგენს მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს, რომელსაც შეუძლია სოციალური ცვლილებების მოხდენა, მათ შორის ქალებისა და გოგოების გაძლიერების და გენდერული თანასწორობის მიღწევის კუთხით. აღსანიშნავია, რომ მხოლოდ გოგოების თანაბარი მონაწილეობის უზრუნველყოფა განათლებაში არ არის საკმარისი გენდერული თანასწორობის მისაღწევად. თუკი მივყავით განათლებაში გენდერულად ტრანსფორმაციულ მეთოდს, რომელიც არა მხოლოდ აღიარებს გენდერულ უთანასწორობის არსებობას როგორც სასწავლო პროცესში, ისე განათლების სისტემაში, არამედ ემსახურება განათლების მთელი ძალისხმევის მიმართვას დამოკიდებულებების და პრაქტიკების ცვლილებისკენ, შედეგად მივიღებთ გენდერული თანასწორობას უფრო ფართო და მრავალმხრივ კონტექსტში. ბიოლოგიის სწავლების ახალი სტანდარტი მოიცავს განათლების ელემენტებს ადამიანის სექსუალობის შესახებ და ფარავს ისეთ საკითხებს როგორიცაა HIV/შიდსი, ოჯახის დაგეგმარება, ნაყოფიერება და საზიანო პრაქტიკა როგორიცაა ბავშვობის ასაკში ქორწინება.¹⁴

¹⁴ [UN Women, Country Gender Equality Profile Georgia 2020](#), გვ 25, 27.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ მასწავლებელთა განათლების პროგრამას არ ახლავს მასწავლებელთა გენდერული მგრძნობელობის გაზრდისათვის შემუშავებული მოდული ან კურსი.¹⁵ ეს განსაკუთრებით შეეხება რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ მასალის ბიოლოგიის კურსში ინტეგრირებას, სადაც სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისაგან განსხვავებით, არ ხდება ბიოლოგიის მასწავლებლების გადამზადება გენდერთან დაკავშირებულ საკითხებზე.¹⁶

მიუხედავად იმისა რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში გარკვეული პროგრესი დაფიქსირდა, მათ შორის საპილოტე სკოლებში, პირველიდან მეშვიდედემდე კლასებში დაემატა „ექიმის საათი“, გენდერთან დაკავშირებული საკითხების სკოლის პროგრამაში ინტეგრირების მიმართულებით, კერძოდ სამოქალაქო განათლებისა და ბიოლოგიის საგნებში, სხვა საგნებს კვლავ აკლია გენდერული საკითხების გათვალისწინება; სკოლის სახელმძღვანელოები არაა სტერეოტიპებისაგან თავისუფალი და დაბალანსებული და გენდერულად მგრძნობიარე საკითხების სწავლებისათვის მასწავლებელთა არასაკმარისი კვალიფიკაცია კვლავ გამოწვევად რჩება.¹⁷

სასწავლო რესურსების დამუშავებასთან ერთად საჭიროა მასწავლებლებისა და შესაბამისი პერსონალის მომზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება. ტრენინგების პარალელურად მათ უნდა ქონდეთ წვდომა მაღალი ხარისხის რესურსებზე, ტრენინგის მასალებზე, სწავლების მეთოდოლოგიაზე.

სიტუაციის ანალიზის შედეგად, **გამოვლინდა პრობლემების გამომწვევი ფაქტორები და უარყოფითი შედეგები:** ოჯახში ძალადობის ტაბუირებული ხასიათი და მოსახლეობის მხრიდან თანამშრომლობის ნაკლებობა, რაც მნიშვნელოვნად აფერხებს სამართალდამცავთა ეფექტურ საქმიანობას; ძალადობის აღკვეთის ეფექტურობას რიგ შემთხვევებში ხელს უშლის მორეაგირე პროფესიონალთა არასაკმარისი ცოდნა და მგრძნობელობა; საკმარისი სამართლებრივი ინსტრუმენტების ნაკლებობა.

¹⁵ იქვე.

¹⁶ იქვე.

¹⁷ იქვე.

ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობასთან ეფექტიანი ბრძოლის პოლიტიკის დაგეგმვისას მნიშვნელოვან კომპონენტებს წარმოადგენს ერთიანი სტატისტიკის წარმოება, კოორდინაცია და პოლიტიკის ლოკალიზაცია ადგილობრივ დონეზე. დღევანდელი ვითარების ანალიზით, გამოწვევას წარმოადგენს სტატისტიკის წარმოების ერთიანი მეთოდოლოგიის არარსებობა, რის გამოც, ხშირ შემთხვევაში პრობლემატურია კონკრეტული ნიშნით და სპეციფიკური ფორმების მიხედვით სტატისტიკური მონაცემების ანალიზი. მაგალითად, არ არსებობს სტატისტიკური მონაცემები, რომლებიც სხვადასხვა ჯგუფში, როგორებიც არიან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ქალები, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალები, ხანდაზმული ქალები/პირები, სექსუალური უმცირესობები, რაც ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის ინტერსექციული პერსპექტივიდან შეფასების საშუალებას მოგვცემდა.

2020 წლიდან ამოქმედდა სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ახალი ელექტრონული პროგრამა, სადაც გათვალისწინებულია სტატისტიკის კომპონენტიც. სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ახალი ელექტრონული პროგრამის საფუძველზე, საქართველოს სრულ ტერიტორიაზე შესაძლებელი იქნება სტატისტიკური მონაცემების აღრიცხვა გრევიოს კითხვარით გათვალისწინებული „big five criteria“ მიხედვით. მნიშვნელოვანია, რეგულარულად და სისტემატურად შეგროვდეს და გაანალიზდეს მონაცემები სხვადასხვა ჯგუფის მიმართ ძალადობის შესახებ, როგორებიცაა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ქალები, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალები, ხანდაზმული ქალები, და სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალები¹⁸.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია, შემუშავდეს სტატისტიკის წარმოების ერთიანი სტანდარტი სახელმწიფო უწყებებისთვის მათი საქმიანობის სფეროდან გამომდინარე, რათა გამარტივდეს ინსტიტუტებს შორის კოორდინაცია და მონაცემებზე დაფუძნებული ანალიზი.

სიტუაციის ანალიზის შედეგად, **გამოვლინდა პრობლემების გამოწვევი ფაქტორები და მისი უარყოფითი შედეგები**. კერძოდ, არ ხორციელდება სტატისტიკის დამუშავება ერთიანი მეთოდოლოგიით, რაც გამოწვეულია ერთიანი მეთოდოლოგიის ინსტრუმენტის არ არსებობით. შესაბამისად, სტატისტიკა წარმოებს უწყებების მიერ, ინდივიდუალურად შემუშავებული მეთოდოლოგიის მიხედვით, რაც ართულებს ერთიანი სურათის დანახვის შესაძლებლობას; ცენტრალური და ადგილობრივი ხელსუფლებების თანამშრომლობას

¹⁸გაეროს ქალთა ორგანიზაცია, *ქვეყნის გენდერული თანასწორობის პროფილი* (2020). ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://georgia.unwomen.org/sites/default/files/2022-04/Country%20Gender%20Equality%20Profile%20GEO.pdf>

მნიშვნელოვანი როლი უჭირავს ქვეყნის მასშტაბით ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის პრევენციის, მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების კუთხით, ასევე, ამ საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების საქმეში. სამწუხაროდ, დღეის მდგომარეობით ეს თანამშრომლობა არ არის ძლიერი, რაც გამოწვეულია ერთობლივი თემატური ღონისძიებების ჩატარების ნაკლები ინტენსივობით, თუმცა არსებობს მისი განვითარების რესურსი, მუნიციპალიტეტებში გენდერული თანასწორობის საბჭოებისა და გენდერულ საკითხებში მრჩეველების გაძლიერების და გააქტიურების გზით.

3. სამოქმედო გეგმის მიზნები და ამოცანები

იდენტიფიცირებული მოქმედების სფეროების შესაბამისად და სიტუაციის ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილი პრობლემების საპასუხოდ, შემუშავდა ეროვნული სამოქმედო გეგმის კონკრეტული მიზნები და ამოცანები.

მოქმედების სფერო I: ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენცია

მიზანი 1.	ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის მიმართ საზოგადოებაში ნულოვანი ტოლერანტობის დამკვიდრების ხელშეწყობა და პრევენციის მექანიზმების გაუმჯობესება			მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება; მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.
			საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო

	საზოგადოებაში ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის ფაქტების მიმდებლობის მაჩვენებელი	წელი	2017	2024	
		მაჩვენებელი	ქალების 22% და კაცების 31 % გარკვეულ შემთხვევებში ამართლებს ქალის ცემას (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017)	ქალების 12% და კაცების 21 % გარკვეულ შემთხვევებში ამართლებს ქალის ცემას	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებ. გვერდი. გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ვებ. გვერდი.
გავლენის ინდიკატორ(ებ)ი 1.2.	სახელმწიფო უწყებების პროცენტული წილი, რომლებმაც უზრუნველყვეს გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	

	მომუშავე უწყებათაშორისი კომისიის მიერ ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის პრევენციის ერთიანი სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაცია	მაჩვენებელი	არ არსებობს	პრევენციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული უწყებების 90%	წინამდებარე გეგმის შესრულების ანგარიში 2024 წლის
ამოცანა 1.1.	ძალადობის პრევენციის ხელშეწყობის მიზნით, ქალთა მიმართ/ოჯახში ძალადობასთან დაკავშირებულ საკითხებსა და მსხვერპლის დაცვისა და მხარდაჭერის მომსახურებებზე საზოგადოების ინფორმირების გაზრდა და ძალადობრივი დამოკიდებულებებისა და ქცევის კორექცია				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.1	პროცენტული წილი ადამიანების (სქესის ნიშნით), ვისთვისაც ცნობილია "ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის აღკვეთის, ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2017	2024	
		მაჩვენებელი	ქალი (%) - 67.4; კაცი (%) - 73.5 (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017)	ქალი - მინიმუმ 75% კაცი - მინიმუმ 75 %	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებ. გვერდი გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ვებ. გვერდი.

ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.2	შესახებ" საქართველოს კანონის თაობაზე				
	პროცენტული წილი ადამიანებისა (სქესის ნიშნით), ვისთვისაც ცნობილია ძალადობის მსხვერპლთა თავშესაფრების არსებობის შესახებ		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2017	2024	
		მაჩვენებელი	ქალი (%) - 61.7; კაცი (%) - 48.8 (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017)	ქალი - მინიმუმ 75%, კაცი - მინიმუმ 75%	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებ. გვერდი გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ვებ. გვერდი.
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.3	პროცენტული წილი ადამიანებისა (სქესის ნიშნით), ვისთვისაც ცნობილია ძალადობის მსხვერპლთა კრიზისული ცენტრების არსებობის შესახებ		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2017	2024	
		მაჩვენებელი	ქალი (%) - 38.0; კაცი (%) - 31.6 (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017)	ქალი - მინიმუმ 50%; კაცი - მინიმუმ 50.6%	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებ. გვერდი გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ვებ. გვერდი.

ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.4	პროცენტული წილი ადამიანებისა (სქესის ნიშნით), ვისთვისაც ცნობილია ძალადობის მსხვერპლთა დაზმარების ცხელი ხაზის (116 006) შესახებ	წელი	საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
			2017	2024	
		მაჩვენებელი	ქალი (%) - 76.8; კაცი (%) - 71.0 (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017)	ქალი - მინიმუმ 85%, კაცი - მინიმუმ 85 %	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებ. გვერდი გაეროს ქალთა ორგანიზაციის ვებ. გვერდი.
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

მოქმედების სფერო II: ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და მხარდაჭერა

მიზანი 2.	ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლებისთვის (დაზარალებულებისთვის) ხარისხიან მხარდაჭერის მომსახურებებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა				მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება; მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.
გავლენის ინდიკატორ(ებ)ი 2.1.	ქალთა მიმართ ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო	
		წელი	2017	2024		

	პროცენტული წილი, ვინც დახმარებისთვის მიმართა რაიმე სახის მხარდაჭერის მომსახურებას ან/და სახელმწიფო ორგანოს	მაჩვენებელი	ქალების 26%-მა მიმართა დახმარებისთვის, აქედან 18%-მა - პოლიციას, 8%-მა - ჯანდაცვის დაწესებულებას ან სასამართლოს (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017, საქსტატი, გაეროს ქალთა ორგანიზაცია)	ძალადობის მსხვერპლთა 36% მიმართავს დახმარებისთვის	ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში, საქსტატი, გაეროს ქალთა ორგანიზაცია
	ამოცანა 2.1. მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერის სფეროში მოქმედი ეროვნული კანონმდებლობის დახვეწა/გაუმჯობესება საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობით				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.1.1	GREVIO-ს მიერ საქართველოსთვის მიცემული რეკომენდაციების (პირველი ანგარიშის შესაბამისად) განხორციელების		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	
		მაჩვენებელი	0%	მინიმუმ 60%	წინამდებარე სამოქმედო გეგმის შესრულების ყოველწლიური ანგარიში

	პროცენტული წილი		
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა		

ამოცანა 2.2.	ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერის მომსახურებების გაზრდის ხელშეწყობა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.2.1.	ქალთა მიმართ ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის განკუთვნილი თავშესაფრების რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	
		მაჩვენებელი	5 სახელმწიფო თავშესაფარი	6 თავშესაფარი	სსიპ სახელმწიფო ზრუნვისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დახმარების სააგენტოს ანგარიშები
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

ამოცანა 2.3.	მომსახურების მიმწოდებელთა პროფესიული უნარებისა და შესაძლებლობების განვითარება ტრენინგებისა და მომზადება/გადამზადების გზით				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.3.1	აქტივობებზე პასუხისმგებელი უწყებების		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	

რისკი:	პროცენტული წილი, რომელიც სთავაზობს დასაქმებულებს სწავლებას (საგანმანათლებლო ტრენინგებს) პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესების მიზნით	მაჩვენებელი	სახელმწიფო უწყებების 100%	მაჩვენებლის შენარჩუნება - სახელმწიფო უწყებების 100%	წინამდებარე სამოქმედო გეგმის შესრულების ყოველწლიური ანგარიში
	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

მოქმედების სფერო III: ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთა			
მიზანი 3.	ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე ეფექტიანი და სწრაფი რეაგირების უზრუნველყოფა	მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება; მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების

					ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.
გავლენის ინდიკატორი 3.1.	ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის ფაქტების შესახებ შეტყობინებებზე/განცხადებებზე რეაგირების მაჩვენებელი		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	
		მაჩვენებელი	100%	100%	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ანგარიშები და სტატისტიკა (ვებ. გვერდი www.polic.ge)
ამოცანა 3.1.	რეაგირებასა და აღკვეთაზე პასუხისმგებელი პირების შესაძლებლობების გაზრდა ტრენინგებისა და სამუშაო ინსტრუმენტების გაუმჯობესების გზით				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.1.1.	შესაბამის რეაგირებასა და აღკვეთაზე პასუხისმგებელ უწყებებში მომზადებულ/გადამზადებულ პროფესიონალთა წილი		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	
		მაჩვენებელი	50%	მინიმუმ 60%	წინამდებარე გეგმის ანგარიშები
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

მოქმედების სფერო IV: ინტეგრირებული პოლიტიკა და მონაცემების შეგროვება

მიზანი 4.	ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის/პრევენციის და მსხვერპლთა დაცვის მიმართულებით სახელმწიფო პოლიტიკის ეფექტურობის გაზრდა ინტეგრირებული და კოორდინირებული მიდგომების გაძლიერებით				მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი: მიზანი 5: გენდერული თანასწორობის მიღწევა და ყველა ქალისა და გოგონას შესაძლებლობების გაუმჯობესება; მიზანი 16: მშვიდობიანი და ინკლუზიური საზოგადოების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა მდგრადი განვითარებისათვის, მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობა ყველასათვის, ეფექტიანი, ანგარიშვალდებული და ინკლუზიური ინსტიტუციების მშენებლობა ყველა დონეზე.
გავლენის ინდიკატორი 4.1.	უწყებათაშორისი კოორდინაციის მექანიზმის მუშაობის	წელი	საბაზისო 2021	სამიზნე 2024	დადასტურების წყარო

	ეფექტიანობის მაჩვენებლები შეფასებულია "EIGE" სტანდარტით	მაჩვენებელი	ნაწილობრივ ან სრულად დაკმაყოფილებული მაჩვენებელი შეადგენს 57%-ს (21- დან 12 ინდიკატორი) წყარო: საქართველოს სახალხო დამცველის 2021 წლის ანგარიში "გენდერული თანასწორობის ინსტიტუციური მექანიზმების ეფექტიანობის შეფასება საქართველოში"	ნაწილობრივ ან სრულად დაკმაყოფილებული მაჩვენებელი შეადგენს 70%-ს (21-დან 14 ინდიკატორი)	საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში "გენდერული თანასწორობის ინსტიტუციური მექანიზმების ეფექტიანობის შეფასება საქართველოში"
ამოცანა 4.1.	ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციის/აღმოფხვრის და ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მხარდაჭერის საკითხებზე ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას შორის თანამშრომლობის გაღრმავება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 4.1.1.	ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მუნიციპალიტეტებთან		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	

	თანამშრომლობის მექანიზმის არსებობა	მაჩვენებელი	არ არსებობს	მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობის მექანიზმი	გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისიის ოქმები; წინამდებარე გეგმის წლიური ანგარიშები
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

ამოცანა 4.2.	ქალთა მიმართ და ოჯახში ძალადობის საქმეებზე სტატისტიკური მონაცემების დამუშავების გაუმჯობესება და ხელმისაწვდომობა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 4.2.1.	შემუშავებულია სტატისტიკის წარმოების ერთიანი სტანდარტი		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2021	2024	
		მაჩვენებელი	არ არსებობს ერთიანი სტანდარტი	შემუშავებულია ერთიანი სტანდარტი	წინამდებარე სამოქმედო გეგმის შესრულების 2024 წლის ანგარიში
რისკი:	საჭირო დაფინანსების ნაკლებობა, ადამიანური რესურსის ნაკლებობა				

4. სამოქმედო გეგმის განხორციელების, მონიტორინგისა და შეფასების მექანიზმები

აღნიშნული სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული მიზნები, ამოცანები და აქტივობები განხორციელდება აქტივობებზე პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ, ამავე გეგმაში აღნიშნული ფინანსური და ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენებით. ფინანსური რესურსის ჯამი შეადგენს **6 062 850.00 ლარს**, რომლის დაფინანსების წყაროს წარმოადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტი და დონორულ დახმარებები.

გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისია ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და მსხვერპლთა (დაზარალებულთა) დასაცავად გასატარებელ ღონისძიებათა სამოქმედო გეგმის შემუშავებაზე პასუხისმგებელ ორგანოს წარმოადგენს, გარდა ამისა, კომისიის კომპეტენციაში შედის სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგი და პერიოდული ანგარიშგება (გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისიის დებულების მე-4 მუხლი, საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 12 ივნისის № 286 დადგენილებით). ამავე დადგენილებით განსაზღვრულია კომისიის შემადგენლობა და შეკრების პერიოდულობა.

აღნიშნული კომისია, ეროვნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგს და ანგარიშის მოსამზადებელ სამუშაოებს უზრუნველყოფს მთავრობის ადმინისტრაციის ადამიანის უფლებათა სამდივნოს მეშვეობით.¹⁹

ადამიანის უფლებათა სამდივნო, უფლებამოსილების ფარგლებში, უზრუნველყოფს სამოქმედო გეგმის შესრულების ხელშეწყობას, იმპლემენტაციის პროცესში დაინტერესებული მხარეების ჩართვას, საჭიროების შემთხვევაში, გეგმაში ცვლილებების შესახებ

¹⁹ https://www.old.gov.ge/files/493_76404_527545_459.pdf

წინადადებებისა და რეკომენდაციების მომზადებას და კომისიისთვის წარდგენას, მთავრობის დადგენილებაში ცვლილების ასახვის მიზნით.

უწყებათშორისი კომისიის წინაშე ანგარიშგების მიზნით, სამდივნო უზრუნველყოფს ეროვნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგს, რომლის მიზანია რეგულარულად დამუშავდეს ინფორმაცია სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული აქტივობების განხორციელების თაობაზე. მონიტორინგის ანგარიში, იწერება პასუხისმგებელი უწყებების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე.

ეროვნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების პარალელურად, მოხდება აქტივობების განხორციელების შესახებ უახლესი ინფორმაციის დამუშავება პროგრესანგარიშის სახით, გეგმის მოქმედების პერიოდისთვის ყოველ 6 თვეში ერთხელ.

ეროვნული სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ საკითხებზე არსებულ პროგრესთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიმღებ პირთა და დაინტერესებულ მხარეთა ინფორმირებისათვის, ასევე ფართო საზოგადოების ცოდნის ასამაღლებლად მომზადდება წლიური ანგარიში, რომელიც გამოქვეყნდება ადამიანის უფლებათა სამდივნოს ოფიციალურ ვებ. გვერდზე. www.myrights.gov.ge

ეროვნული სამოქმედო გეგმის მოქმედების ვადის ამოწურვის შემდგომ მოხდება დასრულებული სამოქმედო გეგმის განხორციელებისა და შედეგების სისტემური და ობიექტური შეფასება, რათა მოხდეს სამოქმედო გეგმის შედეგების და მიღწევების დეტალური შესწავლა.

1. სამოქმედო გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების კალენდარი

#	ანგარიშის ტიპი	ანგარიშის შემუშავების პერიოდი	სავალდებულოობა	საფუძველი	ანგარიშის გამოქვეყნების ვადა	შინაარსი
1	2022 წლის წლიური ანგარიში	1 წელი	დიახ	სტატუსანგარიშები (ამოცანებისა და აქტივობების დონე)	საანგარიშო პერიოდის დასრულებიდან 60 კალენდარული დღე	ამოცანები; აქტივობები
2	2023 წლის პროგრესანგარიში	6 თვე	დიახ	სტატუსანგარიშები (აქტივობების დონე)	გამოქვეყნების გარეშე	აქტივობები
4	2023 წლის წლიური ანგარიში	1 წელი	დიახ	სტატუსანგარიშები (ამოცანებისა და აქტივობების დონე)	საანგარიშო პერიოდის დასრულებიდან 60 კალენდარული დღე	ამოცანები; აქტივობები
5	2024 წლის პროგრესანგარიში	6 თვე	დიახ	სტატუსანგარიშები (აქტივობების დონე)	გამოქვეყნების გარეშე	აქტივობები
6	2024 წლის წლიური ანგარიში	1 წელი	დიახ	სტატუსანგარიშები (ამოცანებისა და აქტივობების დონე)	საანგარიშო პერიოდის დასრულებიდან 60 კალენდარული დღე	ამოცანები; აქტივობები
შეფასება		2025 წელი		საანგარიშო პერიოდის დასრულებიდან არაუგვიანეს 6 თვისა		